

Genel Muhasebe - I

Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
İşletme Bölümü
Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir tablosu: İşletmenin belli bir dönemine ait faaliyet sonuçlarını gösteren tablo

Gelir tablosu, bilanço gibi statik değildir; dinamik bir özelliğe sahiptir.

Bilanço: İşletmenin belli bir andaki enstantane fotoğrafı

Gelir tablosu: İşletmenin belli bir döneme ilişkin filmi

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Bilançoda dönemin faaliyet sonucunu gösteren tek kalem dönem net kârı veya zararıdır.

Gelir tablosu, dönem net kârının veya zararının oluşmasında rol oynayan dönemle ilgili gelir ve gider kalemlerini ayrıntılı olarak göstererek finansal tablo kullanıcılarına ve yöneticilere yardımcı olmaktadır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir tablosunun kapsamı: Gelirler ve giderler

Gelir Tablosu muhasebe temel denklemini veya modeli:

Gelirler - Giderler = Kâr veya Zarar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelirler: İşletmeye kaynakların akışını sağlar.

Giderler: İşletmenin bir dönemde gelir elde etmek için harcadığı veya kullandığı kaynakların parasal tutarından oluşur.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir tablosunun temel nitelikleri:

- Ulusal para biriminin, gelir tablosunda yer alan gelirler ile giderlerin gösterilmesinde esas alınması
- Gelir tablosunun belli muhasebe kavramları ile genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi
- Gelir tablosunun, diğer finansal raporlar gibi tarihî bir belge olarak kabul edilmesi

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir ve giderlerin gösterilmesi: Maliyet ve tahakkuk esasları

Örnek: Amortismanların hesaplanmasında binanın piyasa değeri değil, elde edilme maliyeti esas alınır. Faizlerin hesaplanmasında da piyasa faiz oranı değil, anlaşmada belirtilen faiz oranı uygulanır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir tablosunun çeşitleri:

1-Hesap Tipi Gelir Tablosu

2-Rapor Tipi Gelir Tablosu

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Hesap Tipi Gelir Tablosu

(T) şeklindeki bir çizelgedir.

Sol tarafta gider kalemleri ve sağ tarafta gelir kalemleri yer alır.

Tablonun iki tarafında eşitliği sağlamak için;

dönem net kârı (safi kâr) tablonun sol tarafına en son kalem olarak, dönem zararı tablonun sağ tarafının en son kalemi olarak belirtilir.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

GELİR TABLOSU

GİDERLER	(TL.)	GELİRLER	
Personel Giderleri	—	Mal Satış Kârları	—
Amortisman Giderleri	—	Menkul Kıymet Satış Kârları	—
Karşılık Giderleri	—	Faiz Gelirleri	—
Satış Giderleri	—	Kira Gelirleri	—
Faiz Giderleri	—	Maddi Duran Varlık	—
Komisyon Giderleri	—	Satış Kârları	—
Kırtasiye Giderleri	—	Toplam Gelirler	—
Sigorta Giderleri	—		
Araştırma ve Geliştirme	—		
Giderleri	—		
Diğer Giderler	—		
Toplam Giderler	—		
Dönem Kârı	—		
GENEL TOPLAM	—	GENEL TOPLAM	—

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

- İşletmenin tüm giderlerini ve gelirlerini içermez
- Faaliyetle ilgili brüt ve net hasılat ile satışların maliyetlerini göstermez
- İşletmenin fonksiyonlar itibariyle faaliyet sonuçlarını göstermez
- Şeffaf gelir tablosu niteliklerini taşımaz
 - Kâr ve zarar hesabının bir kopyası niteliğindedir. Bir finansal tablo ve yönetim aracı olarak önem taşımaz

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Rapor Tipi Gelir Tablosu

Rapor tipi gelir tabloları: İşletmenin bir dönem içindeki faaliyetlerini bütünü ile ortaya koyar.

Sadece satış kârı veya zararı ile maliyetler kapsamına girmeyen kalemleri göstermekle kalmaz; aynı zamanda satış hasılâtını, maliyetleri ve diğer giderleri de kapsar.

İşletmenin çeşitli bölümleri tarafından yürütülen faaliyetler hakkında bilgi verir.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Rapor tipi gelir tablosu:

- 1-Çok kademeli gelir tablosu
- 2-Tek kademeli gelir tablosu

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

ÇOK KADEMELİ RAPOR TİPİ GELİR TABLOSU

	TL.
Brüt Satışlar	—
Satış İndirimleri (-)	—
Net Satışlar	—
Satışların Maliyeti (-)	—
Brüt Satış Kârı (veya Zararı)	—
Faaliyet Giderleri (-)	—
Faaliyet Kârı (veya zararı)	—
Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelirler ve Kârlar (+)	—
Diğer Faaliyetlerden Olağan Giderler ve Zararlar (-)	—
Finansman Giderleri (-)	—
Olağan Kâr (veya zarar)	—
Olağandışı Gelirler ve Kârlar (+)	—
Olağandışı Giderler ve Zararlar (-)	—
Dönem Kârı (veya zararı)	—
Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları (-)	—
Dönem Net Kârı (veya Zararı)	—

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Bu tabloda gelir ve gider hesaplarının dört ana grupta toplandığı görülmektedir:

- 1-Brüt satış kârı (veya zararı)
- 2-Faaliyet kârı (veya zararı)
- 3-Olağan kâr (veya zarar)
- 4-Dönem kârı (veya zararı)

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

TEK KADEMELİ RAPOR TİPİ GELİR TABLOSU

	TL.
Brüt Satışlar	—
Satış İndirimleri (-)	—
Net Satışlar	—
Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelirler ve Kârlar	—
Olağandışı Gelirler ve Kârlar (+)	—
Toplam	—
Maliyetler ve Giderler	—
Satışların Maliyeti	—
Faaliyet Giderleri	—
Diğer Faaliyetlerden Olağan Giderler ve Zararlar (-)	—
Finansman Giderleri	—
Olağandışı Giderler ve Zararlar (-)	—
Toplam	—
Dönem Kârı veya Zararı	—
Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları (-)	—
Dönem Net Kârı	—

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Bu tip gelir tablosunda hasılat ve gelirler ile giderler ayrı gruplar halinde gösterilmiştir. Kâr ise, tek kademelidir. Sadece dönem kârı yer almaktadır.

Tek kademeli rapor tipi: Daha basit ve anlaşılır

Çok kademeli rapor tipi: Malî analize en elverişli, etkili bir yönetim aracı

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir tablosunun başlık kısmında bir şekil özelliği olarak bulunması gereken bilgiler:

- Tablonun ilişkin olduğu işletmenin adı
 - Tablonun adı: "Gelir tablosu"
- Gelir tablosunun ilişkin olduğu muhasebe dönemi
 - Gider ve gelir kalemlerinin gösterilmesinde esas alınan para birimi

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir tabloları malî analiz amacı bakımından ikiye ayrılır:

- 1-Karşılaştırmalı gelir tabloları
- 2-Analitik gelir tabloları

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir tabloları kapsamı bakımından
ikiye ayrılır:

- 1–İşletme gelir tabloları
- 2–Konsolide gelir tabloları

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir tabloları işletme hukuku açısından
ikiye ayrılır:

- 1–Ticarî gelir tabloları
- 2–Malî gelir tabloları

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Gelir tabloları kapsadıkları gelir ve giderler bakımından ikiye ayrılır (kavramsal gelir tablosu çeşitleri):

1–İlgili faaliyet döneminde gerçekleşen (olağan ve olağandışı) tüm gelir ve giderleri kapsayan gelir tabloları

2–İlgili faaliyet dönemine ilişkin normal gelir ve giderleri kapsayan gelir tabloları (olağandışı gelirler ve giderler, dağıtılmamış kârlar tablosunda gösterilir)

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Rapor tipine göre düzenlenen gelir tabloları kâr dağıtım tabloları ile birleştirilebilirler. Bu durumda, gelir tablosunun adı "Gelir ve Kâr Dağıtım Tablosu" olarak değişmektedir.

Gelir tablolarında herhangi bir değişiklik yapılmadan, tablonun sonuna şu kalemler eklenmektedir:

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

	TL.
Dönembaşı Dağıtılmamış Kârlar (+)	—
Toplam	—
Dağıtılacak Kâr Payları (-)	—
Dönemsonu Dağıtılmamış Kârlar	—

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Türkiye’de Yaygın Olarak Uygulanan Gelir Tablosu Tipleri

1-Tekdüzen Muhasebe Sistemi (TMS)
Gelir Tablosu Tipi

2-Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Gelir
Tablosu Tipi

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Tekdüzen Muhasebe Sistemi (TMS)'nin Öngördüğü Gelir Tablosu Tipinin Özellikleri

TMS'ye göre, işletmeler özet ve ayrıntılı olmak üzere iki tip gelir tablosu düzenlerler.

Bu tablolara, gelir tablosunun **çok kademeli rapor tipi** esas alınmıştır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

- Gelir tabloları bir önceki dönemle mukayeseli hazırlanır.
- Hesaplar arasında mahsup yapılamaz.
- "Diğer" grubunda yer alan bir hesap tutarı, ait olduğu grubunun % 20'sini aşıyorsa, bu hesap ayrı bir başlık altında bilançoda gösterilir.
- İşletmelerin büyüklüklerine göre rakamlar bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak gösterilir.
- Onüç adet dipnotu ile desteklenir ve tamamlanır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-GELİR TABLOSU

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Muhasebe Sistemi'nin Öngördüğü Gelir Tablosu Tipinin Özellikleri

SPK, Seri: XI No:1 Tebliği ile standart gelir tablosu olarak ayrıntılı ve özet gelir tablosu tiplerini saptamıştır.

Bu tablolarda, gelir tablosunun **çok kademeli rapor tipi** esas alınmıştır.